

*А. Рабош,
студентка,
Ю. Коробова,
кандидат пед. наук, старший викладач,
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка*

ШЛЯХИ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Одним із головних принципів підвищення якості навчання іноземних мов (ІМ) у Новій українській школі (НУШ) є надання мотивації вчителям ІМ, сприяння їх професійному та особистісному зростанню, збільшення значущості їх соціального статусу. Більш того, проведення будь-яких змін в системі освіти неможливо без наявної мотивації та свободи творчості для вчителів ІМ. З метою реалізації можливості навчати по-новому вчитель ІМ повинен отримати свободу дій, а саме: обирати навчальні матеріали, імпровізувати та експериментувати [1].

Цю свободу дає новий закон «Про освіту», який було ухвалено у вересні 2017 року [2]. Новий закон регулює основні засади нової освітньої системи та коригує державні стандарти молодшої та базової середньої освіти. Міністерство освіти і науки України пропонує типові навчальні програми, проте будь-який учитель ІМ чи авторська група має можливість доповнювати їх або створювати свої.

Відповідно до закону «Про освіту» повна загальна середня освіта має три рівня освіти – початкова освіта (ПО), базова середня освіта та профільна середня освіта. Тому в рамках реформи загальної середньої освіти було розроблено Державний стандарт початкової освіти (ДСПО), що набув чинності 21 лютого 2018 року [3].

Державний стандарт визначає загальний обсяг навчального навантаження та форми державної атестації здобувачів освіти на відповідному рівні ПО, характеристики змісту навчання, принципи організації освітнього процесу, систему управління змістом освіти, змістові лінії та очікувані результати навчання за освітніми галузями.

Зазначимо, що професійна діяльність учителя ІМ обмежена лише ДСПО, у якому окреслено результати навчання: що мають знати та вміти учні, закінчивши певний етап навчання. Однак, учитель має змогу визначати сам, яким чином досягти необхідних результатів навчання [2].

Відповідно до ДСПО 2011 року по закінченню навчання передбачається набуття учнями таких умінь і знань: 1) правильна вимова і розрізнення на слух звуків, слів, словосполучень і речень; 2) оволодіння найбільш уживаною лексикою у межах визначеної тематики і сфери спілкування; 3) отримання уявлень про основні граматичні категорії мови, яка вивчається та розпізнавання відомого лексичного і граматичного матеріалу під час читання та аудіювання і використання його у процесі усного спілкування; 4) розуміння на слух мовлення вчителя, однокласників, основного змісту текстів із використанням наочності; 5) оволодіння технікою читання вголос, читання про себе навчальних

та нескладних текстів, використання прийомів ознайомлювального та навчального читання [4].

Проведений аналіз нового ДСПО дає змогу зробити висновок про відмінності у визначенні результатів навчання, а саме: 1) сприймати інформацію, висловлену ІМ в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінювати інформацію; 2) розуміти прочитані іншомовні тексти різних видів для здобуття інформації, використовувати прочитану інформацію та критично її оцінювати; 3) надавати інформацію, висловлювати думки, почуття та ставлення, взаємодіяти з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи ІМ [5].

З метою досягнення зазначених вище результатів навчання АМ надано рекомендації 1) щодо організації освітнього простору НУШ, що сприятиме вільному розвитку творчої особистості учня [6]; 2) щодо змін у просторово-предметному оточенні, програмах та засобах навчання. У НУШ зростає частка проектної, командної, групової діяльності у педагогічному процесі [7].

Варто зазначити, що потрібно особливу увагу приділяти усним рецептивним і продуктивним видам діяльності та відповідним комунікативним умінням – сприйманню на слух і говорінню. Крім того, рекомендується заохочувати своїх учнів спілкуватися якомога більше ІМ, добирати завдання в межах можливостей дітей, давати чіткі та прості інструкції.

Зауважимо, що в галузі методики навчання ІМ вітчизняними науковцями ретельно вивчено проблему розвитку професійної компетентності вчителів ІМ початкової школи, а саме: досліджено теорію і практику формування методичної компетенції вчителя ІМ початкової школи (Бігич О. Б.); планування та аналіз навчального процесу з ІМ у початковій школі (Роман С. В.). Крім того, розроблено такі методичні рекомендації: вправи з навчання техніки читання та письма англійською мовою (АМ) на початковому ступені (Бігич О. Б.), інтерактивне навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів (Кочубей Н. П.), позакласна робота з ІМ в початковій та основній школі (сценарії позакласних заходів) (Бігич О. Б., Майєр Н. В.), завдання для навчання учнів шестирічного віку техніки читання АМ за звуковим аналітико-синтетичним методом (Шастова І. В.).

У методиці навчання ІМ розробці нових технологій навчання завжди приділяється велика увага. Технологія навчання – це спеціально відібрані і розташовані у певному порядку прийоми навчання, якими користується вчитель у своїй роботі. Це науково обґрунтована послідовність дій учителя та учня, яка відповідає основним положенням того чи іншого методу навчання. Кожен із методів навчання ІМ має свою технологію: автори методу виділяють основні прийоми навчання і їх послідовність у курсі навчання або хоча б у межах одного уроку [8: 125]. В свою чергу, методи навчання дають відповідь на запитання “Як навчати?”. Поняття “метод” означає шлях до поставленої мети [8: 119].

Однією з ефективних технологій навчання ІМ у початкових класах є мовна гра. Ігри можуть бути граматичні, лексичні, орфографічні, творчі та орфоепічні. Кожна гра включає в себе спектр завдань, які в ігровій формі допомагають учням засвоїти та відтворити матеріал [9: 19].

Проаналізувавши методи навчання АМ, рекомендовані в курсі підготовки до кваліфікаційного екзамену для вчителів АМ (*Teaching Knowledge Test Course*), нами було відібрано методи навчання, які найбільш відповідають концепції НУШ.

1. *Test-Teach-Test* (Перевірка знань-Навчання-Перевірка знань). Цей метод базується на тому, щоб дати учням завдання, які перевіряють знання лексичних одиниць, які можуть бути незнайомі учням. Після етапів ознайомлення та автоматизації дій з новими лексичними одиницями учням пропонується знову виконати цей тест. Подібні завдання допоможуть сконцентрувати увагу учнів на значенні та вживанні слова і подальшому запам'ятовуванні.

2. *Task-based learning* (навчання, що базується на завданнях). Метод передбачає види роботи у класі, які орієнтовані на виконання певних завдань. Під час виконання таких завдань, учні навчаються взаємодіяти.

3. *Presentation-Practice-Production* (Представлення-Практика-Продуктування). Цей підхід складається з етапів представлення нових лексичних одиниць чи граматичних структур, практики їх вживання у контрольованих умовах (*restricted practice*) та вільного використання (*freer practice*) [10: 63].

Отже, концепція НУШ надає певну свободу дій учителям АМ, мотивацію до розвитку їх професійної компетентності, сприяє прагненню бути зразковим спеціалістом та особистістю, що постійно розвивається. В свою чергу, новий ДСПО скеровує вчителів АМ на формування практичних навичок та комунікативних умінь у молодших школярів. Зауважимо, що особлива увага повинна приділятися під час відбору та способу введення навчального матеріалу відповідно до індивідуальних фізіологічних, соціальних та психологічних особливостей учнів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення про Нову українську школу.

URL:<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

2. Про освіту: Закон України станом на 5 верес. 2017 р. / Верховна Рада України. Київ: Парлам. вид-во, 2017. № 38-39. ст. 380

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Державні стандарти освіти України.

URL:<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>

4. Державний стандарт початкової освіти / *Офіційний вісник України*. 2011. №33. URL:<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

5. Державний стандарт початкової освіти / *Офіційний вісник України*. 2018. №87. URL:<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

6. “Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи”: наказ МОН України станом на 23 берез. 2018 р. / Верховна Рада України. Київ: Парлам. вид-во. 2018. № 283.

URL:<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-organizaciyi-osvitnogo-prostoru-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli>

7. “Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти”: наказ МОН України станом на 21 берез. 2018 р. / Верховна Рада України. Київ: Парлам. вид-во. 2018. № 268. URL:<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovih-osvitnih-ta-navchalnih-program-dlya-1-2-h-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
8. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
9. Кміть О.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: метод. реком. Чернігів : ЧНПУ, 2016. 60 с.
10. Spratt M., Pulverness A., Williams M. The TKT Course. Cambridge, UK: Cambridge University Press. 2005. 188 p.